

**ՀՀ ԳԱԱ Հայագիտության և հասարակական գիտությունների
բաժանմունք**

**ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության
ինստիտուտ**

**Բելառուսի Գիտությունների ազգային ակադեմիայի
տնտեսագիտության ինստիտուտ**

**ՌԴ Գիտությունների ակադեմիայի Սարատովի գիտական
կենտրոն**

**ՍՈՑԻԱԼ–ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐՆ
ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՆՎԱՃՈՒՄՆԵՐԻ
ՆԵՐԴՐՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՒՄ**

**ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԻ ՀՈՂՎԱԾՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ
(13 սեպտեմբեր 2024թ.)**

ՀՀ ԳԱԱ ՏԻ

ԵՐԵՎԱՆ-2024

ՀՏԴ 338:004(082)
ԳՄԴ 65.050+16g43
Ս 783

DOI:10.54503/978-9939-9312-4-1

ISBN 978-9939-9312-4-1

Երաշխավորված է հրատարակության
ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության
ինստիտուտի գիտական խորհրդի որոշմամբ

Խմբագրական խորհուրդ՝

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, տ. գ. դ., պրոֆեսոր **Յուրի Սուվարյան** (Հայաստան)
տ. գ. թ., դոցենտ **Մերի Մանուչարյան** (Հայաստան)
տ. գ. դ., պրոֆեսոր **Ռոբերտ Սարինյան** (Հայաստան)
տ. գ. դ., պրոֆեսոր **Աշոտ Մարկոսյան** (Հայաստան)
տ. գ. դ. **Դավիթ Հարությունյան** (Հայաստան)
տ. գ. դ., պրոֆեսոր **Սերգեյ Դոխտյան** (Ռուսաստան)
տ. գ. դ., պրոֆեսոր **Սերգեյ Քալենջյան** (Ռուսաստան)
տ. գ. դ., դոցենտ **Սվետլանա Ռատներ** (Ռուսաստան)
տ. գ. թ., դոցենտ **Լիանա Խաչատրյան** (Հայաստան)
տ. գ. թ., դոցենտ **Բելլա Գաբրիելյան** (Հայաստան)
բ.գ.թ. **Վլադիմիր Գերասիմով** (Ռուսաստան)
տեխ.գ.թ. **Ստեփան Պապիկյան** (Հայաստան)
տ. գ. թ. **Գեղեցիկ Աֆունց** (Գերմանիա)
տ. գ. թ. **Վլադիմիր Ասրիյան** (Իսպանիա)
տ. գ. թ. **Եվգենյա Հակոբյան** (Հայաստան)
տ. գ. թ. **Շողեր Պողոսյան** (Հայաստան)
տ. գ. թ., դոցենտ **Էլյանորա Մաթևոսյան** (Հայաստան)

Ժողովածուի պատասխանատու խմբագիր՝

տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր
ՌՈՒԲԵՆ ՍԱՐԻՆՅԱՆ

Սոցիալ-տնտեսական զարգացման հիմնախնդիրներն արհեստական բանականության նվաճումների ներդրման պայմաններում (միջազգային գիտաժողովի հոդվածների ժողովածու–2024)/Պատ. խմբագիր՝ Ռ. Ն. Սարինյան. ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտ: – Եր., 2024, 371 էջ

Տնտեսության զարգացման գործում թվայնացման, արհեստական բանականության ներդրումները մեր ժամանակների մարտահրավերներից են և դրանց հետևանքները բացահայտելու, արդյունավետ ուղիներ գտնելու նպատակով է կայացել «Սոցիալ-տնտեսական զարգացման հիմնախնդիրներն արհեստական բանականության նվաճումների ներդրման պայմաններում» միջազգային գիտաժողովը: Գիտաժողովի ժողովածուն ներկայացված է երեք բաժնով, որոնք ընդգրկում են գիտական հետազոտություններ տնտեսության բոլոր ոլորտներում արհեստական բանականության և թվայնացման խնդիրների հաղթահարման վերաբերյալ: Հետազոտություններում ուսումնասիրությունների լայն աշխարհագրությունը ժողովածուն դարձնում է արժեքավոր և կարող է դասվել միջազգային գիտության ժողովածուների շարքում:

Ժողովածուում ներկայացված յուրաքանչյուր հոդվածի հեղինակին(ներին) է պատկանում դրա բովանդակության գիտական պատասխանատվությունը:

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտ

0015, ք. Երևան, Սուրբ Գրիգոր Լուսավորչի 15

Հեռ.՝ (+374 10) 58-19-71

E-mail: nas_ie@sci.am

© ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտ, 2024

**Отделение арменоведения и общественных наук НАН РА
Институт экономики имени М. Котаняна НАН РА
Институт экономики Национальной академии наук Беларуси
Саратовский научный центр Российской академии наук**

**Проблемы социально-экономического развития в условиях
внедрения достижений искусственного интеллекта**

Сборник статей международной конференции

(13 сентября 2024г.)

НАН РА ИЭ

ЕРЕВАН-2024

DOI: 10.54503/978-9939-9312-4-1

УДК 338:004(082)

ББК 65.050+16g43

П 781

ISBN 978-9939-9312-4-1

Рекомендовано к изданию решением
ученого совета Института экономики
им. М. Котаняна НАН РА

Редакционный совет

Академик НАН РА, д.э.н., профессор **Юрий Суварян** (Армения)

к. э. н., доцент **Мери Манучарян** (Армения)

д. э. н., профессор **Роберт Саринян** (Армения)

д. э. н., профессор **Ашот Маркосян** (Армения)

д. э. н. **Давид Арутюнян** (Армения)

д. э. н., профессор **Сергей Дохолян** (Россия)

д. э. н., профессор **Сергей Календжян** (Россия)

д.э.н., доцент **Светлана Ратнер** (Россия)

к. э. н., доцент **Лиана Хачатрян** (Армения)

к. э. н., доцент **Белла Габриелян** (Армения)

к.ф.н. **Владимир Герасимов** (Россия)

к. т. н. **Степан Папикиан** (Армения)

к. э. н. **Гегецик Афуниц** (Германия)

к. э. н. **Владимир Асриян** (Испания)

к. э. н. **Евгения Акопян** (Армения)

к. э. н. **Шогер Погосян** (Армения)

к. э. н., доцент. **Элянора Матевосян** (Армения)

Ответственный редактор сборника:

доктор экономических наук, профессор
РОБЕРТ САРИНЯН

«Проблемы социально-экономического развития в условиях внедрения достижений искусственного интеллекта» (Сборник статей международной конференции-2024)/ Отв. редактор Р. Н. САРИНЯН
Институт экономики имени М. Котаняна НАН РА. Ер., 2024, 371 с.

Цифровизация и искусственный интеллект в развитие экономики являются одним из вызовов современного общества, и с целью выявления их последствий и поиска эффективных путей была организована международная научная конференция „Проблемы социально-экономического развития в условиях внедрения достижений искусственного интеллекта,.. Сборник конференции представлен тремя секциями, которые включают научные исследования по преодолению проблем искусственного интеллекта и цифровизации во всех сферах экономики. Широкая география исследований делает сборник ценным, что и позволяет включить его в число международных научных сборников.

Научная ответственность за содержание каждой статьи представленной в сборнике несет автор(ы).

Институт экономики имени М. Котаняна НАН РА

Республика Армения,
0015, Ереван, ул. Св. Григора Лусаворича 15
Тел. (+3741) 58-19-71, E-mail: nas_ie@sci.am

© Институт экономики имени М. Котаняна НАН РА, 2024

**The Division of Armenology and Social Sciences NAS RA
The Institute of Economics after M. Kotanyan NAS RA
The Institute of Economics NAS of Belarus
Saratov Scientific Center of the Russian Academy of Sciences, RAS**

**“The Issues of Socio-Economic Development in the Conditions of
the Implementation of the Achievements of Artificial Intelligence”**

Collection Of Articles Of International Scientific Conference

(13 September 2024)

Institute of Economics of the NAS RA

Yerevan 2024

Approved for publication by the decision of the
Scientific Council of Institute of Economics after M. Kotanyan
National Academy of Sciences of the Republic of Armenia

Editorial Board:

Academician of NAS RA, D. Sc. (Economics), Professor **Yuri Suvaryan** (Armenia)
Ph.D. (Economics), Associate Professor **Meri Manucharyan** (Armenia)
D. Sc. (Economics), Professor **Robert Sarinyan** (Armenia)
D. Sc. (Economics), Professor **Ashot Markosyan** (Armenia)
D. Sc. (Economics) **Davit Harutyunyan** (Armenia)
D. Sc. (Economics), Professor **Sergey Dokholyan** (Russia)
D. Sc. (Economics), Professor **Sergey Qalenjyan** (Russia)
D. Sc. (Economics), Associate Professor **Svetlana Ratner** (Russia)
Ph.D. (Economics), Associate Professor **Liana Khachatryan** (Armenia)
Ph.D. (Economics), Associate Professor **Bella Gabrielyan** (Armenia)
PhD in Philology **Vladimir Gerasimov** (Russia)
Ph.D. (Technical Sciences) **Stepan Papikyan** (Armenia)
Ph.D. (Economics) **Geghecik Afunts** (Germany)
Ph.D. (Economics) **Vladimir Asriyan** (Spain)
Ph.D. (Economics) **Yevgenya Hakobyan** (Armenia)
Ph.D. (Economics) **Shogher Poghosyan** (Armenia)
Ph.D. (Economics), Associate Professor **Elyanora Matevosyan** (Armenia)

Science editor: *D. Sc. (Economics)*, Professor
ROBERT SARINYAN

The Issues of Socio-Economic Development in the Conditions of the Implementation of the Achievements of Artificial Intelligence. International Scientific Conference Journal of Articles. 2024/ Science editor: ROBERT N. SARINYAN, The Institute of Economics after M. Kotanyan NAS RA. Yerevan, 2024, 371 p.

The investments in digitalization and artificial intelligence for the development of the economy are among the challenges of our time. To explore their consequences and identify effective solutions, the International Scientific Conference “The Issues of Socio-Economic Development in the Conditions of the Implementation of the Achievements of Artificial Intelligence” was held. The conference miscellany is presented in three sections, which include scientific research on addressing the challenges of artificial intelligence and digitalization across all sectors of the economy. The wide geographical scope of the studies makes the miscellany valuable and places it among the significant contributions to international science.

The scientific responsibility for the content of each article presented in the collection lies with its respective author(s).

Institute of Economics named after M. Kotanyan of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia

15 Surb Grigor Lusavorich Street
Yerevan 0015, Republic of Armenia
Tel. (+374 10) 58-19-71
E-mail: nas_ie@sci.am

© Institute of Economics after M. Kotanyan of the NAS RA, 2024

**ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐՆ
ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՆՎԱՃՈՒՄՆԵՐԻ
ՆԵՐԴՐՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՒՄ**

**ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԻ ՀՈՂՎԱԾՆԵՐԻ
ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ- 2024**

**Проблемы социально-экономического развития в условиях
внедрения достижений искусственного интеллекта**

Сборник статей международной конференции- 2024

**“The Issues of Socio-Economic Development in the Conditions of
the Implementation of the Achievements of Artificial Intelligence”**

International Scientific Conference Journal Of Articles - 2024

Տպագրությունը՝ օֆսետ: Չափսը՝ 70×100 ^{1/16}:
23.2 տպ. մամուլ: Տպաքանակը՝ 100 օրինակ:

Печать: офсетная. Формат: 70×100 ^{1/16}.
Печ. л. 23.2 Тираж 100 экз.

Printing: Offset. Size: 70×100 ^{1/16}.
Conventional Offset Press: 23.2 printing units. Number of copies printed: 100.